

هم کلاسی
Hamkelasi.ir

نام و نام خانوادگی:

کلاس:

نام دبیر: آقای کریمی

رشته تحصیلی: علوم انسانی

شماره:

مدیریت آموزش و پرورش منطقه ۱۴

دبیرستان غیر دولتی پسرانه پیام غدیر

پایانی اول ۹۸-۹۷

۹۷/۱۰/۳

تاریخ امتحان:

نام درس: علوم و فنون ادبی

ساعت شروع امتحان: ۸:۳۰ صبح

مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

تعداد برگ سؤال: ۴ صفحه

ردیف	بارم	سؤال
۱	۰/۵	هر چیز که ذهن ما را به پویایی درآورد ..... است .
۲	۰/۵	شعر زیر را با چه لحنی باید خواند ؟ به دام افتاد روهای سحرگاه به روبه‌بازی اندیشید در راه که گر صیاد بیند همچینم دهد حالی به گازر پوستینم پس آنکه مرده کرد او خویشتن را ز بیم جان فروافکند تن را
۳	۰/۷۵	سه قلمرو که هر متنی را می‌توانیم در آن سه قلمرو بررسی کنیم کدام است ؟
۴	۰/۲۵	نخستین گام مؤثر در روبارویی با متون چیست ؟
۵	۲	اشعار زیر را بخوانید و عواطف و حس و حال حاکم بر فضای شعر را بیان کنید . الف) ای نفس خرم باد صبا از بر یار آمدهای مرحبا قافله شب ، چه شنیدی ز صبح ؟ مرغ سلیمان ، چه خبر از سبا ؟ ب) زین درد خون گریست سپهر و ستاره هم خون گشت قلب لعل و دل سنگ خاره هم بستند راه مهلت او از چهار سو تنها نه راه مهلت او راه چاره هم کردند قتل عام به نوعی که شد قتیل از کودکان آل نبی شیرخواره هم ج) معشوقه به سامان شد تا باد چنین بادا کفرش همه ایمان شد تا باد چنین بادا عید آمد و عید آمد یاری که رمید آمد عیدانه فراوان شد تا باد چنین بادا د) دیو پیش توست پیدا ، زو حذر بایدت کرد چند نالی تو چو دیوانه ز دیو ناپدید چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود دیگران را خیره خیره دل چرا باید خلید ؟ الف) ..... (ب) ..... ج) ..... (د) .....
۶	۱	نمونه های زیر را از دید واژه آرایبی بررسی کنید . الف) زمانه قرعه نو می زند به نام شما خوشا شما که جهان می رود به کام شما ب) چون توانی زیستن در این قفس ؟ این قفس نبود مقام چون تو کس ج) به هر کار کردم تو را آزمایش سراسر فریبی ، سراسر زیانی د) ما چون ز دری پای کشیدیم ، کشیدیم امید ز هر کس که بریدیم ، بریدیم دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند از گوشه بامی که پریدیم ، پریدیم الف) ..... (ب) ..... ج) ..... (د) .....

ردیف	سؤال	بارم
۷	نمونه های زیر را از دید واج آرایبی بررسی کنید . الف) اگر جنگ خواهی و خون ریختن بر این گونه سختی بر آویختن ب) نه من ز بی عملی در جهان ملولم و بس ملالت علما هم ز علم بی عمل است ج) پیش از اینت بیش از این اندیشه عشاق بود مهرورزی تو با ما شهره آفاق بود د) خیزید و خز آرید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است الف) ..... (ب) ..... ج) ..... (د)	۱
۸	رایج ترین انواع شعر فارسی را در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم نام ببرید .	۰/۷۵
۹	کدام شاعر قصیده تمام و کمال در زمینه شعر حکمی و اندرزی (تعلیمی) سرود ؟	۰/۲۵
۱۰	دو مورد از عوامل گسترش زبان و ادب پارسی در سه قرن اول هجری ، قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم را بنویسید .	۱
۱۱	ابیات زیر را تقطیع کنید و علامت هر هجا را زیر را بنویسید. الف) عجب نیست از گل که خندد به سروی که در این چمن پای در گل نشیند ب) اگر هوشمندی به معنی گرای که معنی بماند نه صورت به جای ج) خلوتم چراغان کن ای چراغ روحانی ای ز چشمه نوشت ، چشم دل چراغانی	۲

بارم		ردیف
	<p>(د) من از این جا به ملامت نروم که من این جا به امیدی گروم</p>	
۲	<p>انواع سجع را در جملات زیر بیابید و نوع هر کدام را مشخص کنید . الف) در ایام طفولیت متعبد و شبخیز بودم و مولع زهد و پرهیز. ب) باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی دریغش ، همه جا کشیده . ج) فلان را کرم بیشمار است و هنر بیحساب ، دارای عزمی است متین و طبعی کریم .</p> <p>الف) .....</p> <p>ب) .....</p> <p>ج) .....</p>	۱۲
۳	<p>پارسازاده ای را نعمت بیکران به دست افتاد؛ فسق و فجور آغاز کرد . باری ، به نصیحتش گفتم : ای فرزند، دخل آب روان است و عیش آسیاب گردان؛ یعنی خرج فراوان کردن کسی را مسلم باشد که دخل معین دارد . عقل و ادب پیش گیر و لهو و لعب بگذار که چون نعمت سپری شود سختی ببری و پشیمای خوری . پسر این سخن در گوش نیاورد و بر قول من اعتراض کرد . دیدم که نصیحت نمی پذیرد و دم گرم من در آهن سرد او اثر نمی کند . روی از مصاحبت بگردانیدم و قول حکما کار بستم که گفته اند :</p> <p>گرچه دانی که نشنوند بگوی زود باشد که خیره سر بینی دست بر دست می زند که دریغ نشنیدم حدیث دانشمند</p> <p>هر چه دانی ز نیک خواهی و پند به دو پای اوفتاده اندر بند</p> <p>الف) با توجه به متن بالا برای هر کدام از قلمروهای زبانی ، ادبی و فکری دو مورد ذکر کنید . قلمرو زبانی : قلمرو فکری : قلمرو ادبی :</p> <p>ب) متن بالا جزو کدام دسته از انواع ادبی قرار می گیرد ؟</p>	۱۳

ردیف	بارم
۱۴	<p>در کتاب آمد که در عهد قدیم چون به پایان برد کار آن سرا جمله گفتند : ای بنای مختصر چون توانی زیستن در این قفس ؟ بهر مردی چون تو والا و حکیم در شبستان تو چون آییم جمع گفت در پاسخ که ما را باک نیست حجره خود گر بدین سان ساختم بیش از این گر یار یکدل داشتم در حقیقت یار یکدل کیمیاست الف) نوع لحن شعر فوق را بنویسید.</p> <p>ب) برای هریک از قلمروهای زبانی ، ادبی ، و فکری دو مورد ذکر کنید . قلمرو زبانی : قلمرو ادبی : قلمرو فکری :</p> <p>ج) نتیجه‌گیری و تعیین نوع شعر فوق را بنویسید.</p>
موفق باشید	۰/۵ ۳ ۱

نام دبیر: آقای کریمی
تاریخ امتحان:
رشته تحصیلی:

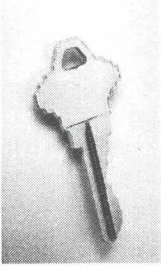
مدیریت آموزش و پرورش منطقه ۱۴
دبیرستان غیر دولتی پسرانه پیام غدیر
پایانی اول ۹۸-۹۷

پاسخ نامه درس:

فنون ادبی
دهم ابتدایی و معارف

ساعت شروع امتحان: صبح

ستاد
امتحانات
دبیرستان پیام غدیر

۱- متن

۲- روانی - داستانی

۳- زبانی / ادبی / فنی

۴- خوانش دقیق متن

۵- الف سادی و ساد

ب) غم و اندوه

ج) سادی و ساد

د) بند و اندرز و تعلیم

۶- الف ساد

ب) قفس

ج) مراد

د) کسب / بدب / بدب

۷- الف صامت ح

ب) صامت ل / صامت م

۱

ج) صامت ش

د) صامت خ و ز / صوت ا

۸- حماسی، مدحی، عنایی

۹- ناصر خسرو

۱۰- دو مورد از چهار مورد زیر :

۱- اعلام زبان فارسی در بی عنوان زبان رسمی مملکت توسط حکومت توسط یعقوب لیث صفاری

۲- توجه دولت‌های سامانی، آل بویه و حکومت‌های کوچک دیگر به زبان فارسی به عنوان زبان رسمی

۳- توفیق شاعران فارسی‌گو و مترجمان (به توفیق کتاب‌های شعر به نرفارسی) توسط برخی از امیران صاحب فضل و ادب سامانی

۴- تاجار بودن غزنویان به ترویج زبان فارسی به خاطر ماندگاری حکومت نوپایشان

۱۱- الف) ع ج ب ن س ت ز ل ک ح خ د د ب س ر ی

ل ا - - - - -
ک د ر ا ی ل ح ج م ی ی ا ی د گ ل ن س ی د
- - - - -

ب) ا گ ر ه و ش م ن ی ب م ع ن گ ر ی

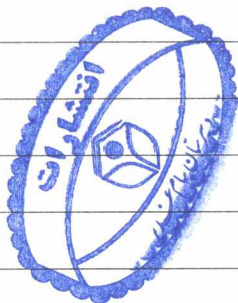
ل ا - - - - -
ک م ع ن ی ب م ا ن د ن ص و ر ت ب ج ا ی
- - - - -

ج) خ ل و ت م ج ا غ ل ل ن ای ج ا غ ب و ح ا ن ی

ل ا - - - - -
ای ج ش م ی ن و ش ت ج ش م د ل ج ا ح ا ن ی
- - - - -

۲

(د) م ن زید جا ب م لاقت ن روم
 - - - - - - - - - -
 ک م نید جا ب ا می دی گ روم
 - - - - - - - - - -

۱۲- الف) سب خون / پرهیز ← سجع متوازی

ب) رسیده / کشیده ← سجع متوازی

ج) بی کمار / بی حساب ← سجع متوازن * مسین / کرم ← سجع متوازن

۱۳- الف) قلمرو زبانی: (۱) توافقی و حضور (۲) کاربرد «را» به معنی برای: مسلم

کسی را باشد (۳) کوتاه‌های جملات (۴) کاربرد لغات عربی: لعل، عشق و حضور، حریص، عصا، عیس و...

قلمرو ادبی: (۱) تشبیه: دخل به آب روان، عیس به آسیاب گردان (۲) تضاد: دخل و خرج،

سادی و غم، گرم و سرد (۳) کنایه: دم گرم من در آهن سرد او اثر نمی‌کند

(۴) مجاز: دم مجاز از سخن

قلمرو فکری: (۱) خرج بسین از دخل پنهانی می‌آورد. (۲) اگر بنشینم بنشینم صددم

را خواهیم دید (۳) انسان عید آینده‌نگر باشد و از امروز فکر فردا باشد.

توجه: از هر قلمرو «دو مورد» باید ذکر شود.

ب) تعلیمی

۱۳

۱۴ الف) روانی - داستانی

ب) مکتوب زبانی : ۱) سادگی و روانی زبانی شعر ۲) کوتاهی جملات

۳- کاربرد کهن : هر در معنای برای کاسرا و محره در معنای خانه، جمله در معنای کهن در

معنای چگونه ۴) توافقی رفیق و آشنا

مکتوب ادبی : ۱) مرادفات نظیر پروانه و صبح و صدف و در ۲) تکرار : قفس

۳) استعاره : قفس ۴) جناس : جمع / بارک و خال

۵) تشبیه : یار بدیل به کیمیا و صدف و در ۶) قالب مثنوی بودن شعر

مکتوب فکری : ۱) عارفان به دنیا و جواهر آن توجه ندارند. ۲) درک حقیقت و رفیق بدیل

بسیار با ارزش است.

توضیح : اند هر مکتوب « دو مرد » باید ذکر شود.

ب) انسان که نباید به مادیات توجه کنند. درک حقیقت بسیار کم تعداد است.

من خبره ادبیات دولتم - عرفانی می باشد.

۴